

Ових дана у медијима се интензивно прича о увођењу такозваног „пореза на шунд“, којим би се оглобили ријалити шоу програми, турбо фолк и „сви спорни садржаји у медијима“. Осим пореза, у игри је и цензура неподобних садржаја - РРА, како преноси РТС, тражи овлашћења да одмах новчано кажњава за емисије у којима се „пева лоша музика“

У питању није нова идеја - такав порез постојао је и у бившој Југославији, а сви знамо да су култура и праве вредности у социјалистичком рају бујале као коров. „Не могу Сара, Мара и Дара, три сестре из Дрвара, бесплатно да уништавају омладину“, каже Синиша Ковачевић, један од аутора ДСС-овог „програма за културни препород“, додајући да нема смисла да се силиконске певаљке богате, док балерине и виолинисткиње немају од чега да живе. „Ако ништа друго, дајте тим прелепим балеринама и женама које певају у фантастичном хору Радио Београда по 3.000 евра да уграде силиконе, па да онда покушамо да будемо равноправни“ - каже Ковачевић. Нема везе што су „Сара, Мара и Дара“ своје силиконе углавном крваво зарадиле рмбајући по друмским кафанчинама, и што су балетску школу могле само да сањају, важно је да су тиме непоштено нарушиле природни баланс између исконске подједнаке љубави народа према Ибарској магистрали и Лабудовом језеру.

Идеја пореза на шунд је следећа – осим што ће представљати оптерећење за оне који се неправедно богате на лошем укусу народа, од новца прикупљеног на овај начин улагање се у праву културу и помагати они који се баве правом уметношћу, али који од ње не могу да зараде јер српска раја никако да схвати шта ваља. Под правом уметношћу, наравно, подразумеваће се оно што тренутно буде у милости владајуће клике и уметника рођачки и клановски са њом повезаних, па ћемо ту имати и ћебад од људске косе, и перформансе повраћања у лавор, и нове скупе филмске пројекте за наше дежурне фестивалске режисере, а богме наћи ће се ту и по који пројекат и за оне „културне“ народњаке који су се на време сврстали у табор бораца против шунда.

А кад уз мало среће, коначно почну да се финансирају праве вредности, е онда ће народ наједном да се продуктиви, а „пунк“ девојчице ће се сместа закопчати до грла и похрлити на Коларац. Или ваљда тако некако замишља Слађана Милошевић, оптужујући Гранд и Пинк за неправедни тријумф на нерегулисаном музичком тржишту. Јер, све би било другачије да Жељко Митровић и Саша Поповић нису својим превејаним методама *натерали*

људе да слушају шунд, па прави уметници не могу да дођу до изражаја. Тражи народ нешто друго, уби се тражећи, али од оноликог Пинка не може да нађе. Јесте да је Пинк само једна од неколико десетина ТВ-станица које просечан грађанин Србије данас има на располагању, јесте да у сваком тренутку може да окрене и на рецимо „РТС дигитал“ који пушта само класику и балет. Али, из неког несхватљивог разлога тај наш грађанин никако да се дохвати даљинског и изабере онај канал који заправо жели (само то не зна), па му у томе треба некако помоћи. Најбоље тако што ћемо га забраном лоше музике спасити од искушења.

Добро, све и да је тако, ко би био тај ко би данас у Србији одвајао „жито од кукоља“? Нема сумње да би формирање неке агенција за кич и шунд решило проблем ухлебљења за пристојан број заслужних партијских кадрова. Будући да би било практично немогуће саставити „правилник“ за препознавање шунда, делегирано тело би се ипак морало пре свега ослонити на субјективно мишљење. Какви би били критеријуми – дужина сукње, број трилера по строфи, политичко опредељење 90-их? Присуство „техеранског“ звука или неки сличан култур-расизам? Помињање оваца и шљивика, џипова, дијаманата, гаћица? Где се тачно налази тај шунд, да ли у стиховима, музици, кореографији, костиму? Да ли је ствар у томе ко га изводи или ко га слуша?

Ако узмемо да су псовке и вулгарности шунд, онда би најпре морао да страда хип-хоп; ако се боримо против једноставних песмица са са бесмисленом текстовима, поп, хаус и техно не би смели ни да привире у тв-програм. Могу већ да замислим жучне расправе у „Утиску недеље“ око тога да ли је Мадона шунд и зашто смо јој дебело платили да нам продаје своје лаке ноте, и зашто Марко Видојковић сме „бесплатно“ у својим романима да просипа вулгарности а Оља Карлеуша не сме ни да се пожали како је „брусхалтер стеже као малтер“ а да јој пореско не пошаље „честитку“? Да ли ће порез на шунд плаћати и којекакви неувежбани урбани „бендови“ који недостатак идеја надокнађују чудним фризурама и позерством? И на шта РРА тачно мисли када каже „лоша музика“ – хоће ли коначно одзвонити и оним оперским „дивама“ и пијанисткињама богатог (силиконског?) деколта и оскудног талента које се овде деценијама продају за светске величине и фалширају по ТВ-студијама?

А шта је са политичком коректношћу? Да ли су шунд и гусларске песме, које кипте од говора мржње према Турцима и Латинима? Да ли би и критика евро-атлантских интеграција спадала у шунд? А употреба термина „педер“ или „циганин“? Хоће ли се опорезовати Синан Сакић и његов аутентични цигански мелос да би новац ишао неким младим несхваћеним уметницима који ће својим видео инсталацијама и перформансима проблематизовати статус ромске мањине? Да ли би шунд био кад би Цеца у турбо-фолк маниру певала о еманципацији жена а Ера Ојданић о проблему породичног насиља? И најзад, да ли је шунд када неко ствара опскурна уметничка дела која се допадају само

њему и неком секретару за културу, али онда захтева да сви они који то не разумеју плаћају за његово издржавање?

Они који призивају стара добра времена заборављају (или не знају) да су фамозни порез на шунд плаћали и Азра, Прљаво Казалиште, Булдожер, Идоли, и многи други новоталасни и панк бендови (Параф, Панкрте), а од страних издања су као шунд били опорезовани и Битлси. Наравно, плаћали су га и народњаци – Силвана, Лепа и остали, али и онај ко би објавио „Химну светом Сави“ или било шта са националним предзвучком. Да је уведен мало раније, плаћао би се богами за џез музику, која је у послератном периоду оптуживана за декаденцију и кварење младежи раме уз раме са кубизмом, надреализмом и егзистенцијализмом, а не би му, богами, избегли ни Ван Гог и Реноар, такође жестоко критиковани на Петом конгресу Комунистичке партије. У шунд су наравно још спадали и стрипови, крими романи и остала „петпарачка“ литература, али и озбиљне теоријске књиге са „проблематичним“ идеолошким садржајем.

Почетком седамдесетих, када је након крагујевачког Конгреса културне акције уведен овај порез, у жару бробе против шунда су и радио станице одједном престале да емитују народњаке и удариле по операма и симфонијама. Но упркос надљудским напорима просвећених елита, тај неукли народ некако није хтео да схвати да је коначно ослобођен терора некултуре, те да слободно може да се препусти својој страсти према сонатама и прелудијумима. На ужас партијских комитета, народњаци су се повукли у илегалу и постали још јачи, а шунд плоче само су се све боље продавале, чак и уз порез од преко 30%.

Ни борба која се у Хрватској последњих деценија водила против (српског) шунда није баш имала превише ефекта. Иако турбо фолк углавном не може ни да привири на хрватске тв-станице, становници Хрватске из необјашњивих разлога упорно одбијају да се веселе и опуштају уз бечке валцере и далматинске клапе, већ купују сателитске антене како би хватали српске и босанске канале и пуне клубове када гостују српски турбо-фолкери, па је тешко пронаћи девојчицу која не жели да постане као Индира или Сека.

Нема везе што нам је Пинк култура једна од (на жалост) бољих извозних грана. Нема везе што ти људи озбиљно и напорно раде да зараде, и што су једни од ретких који у овој земљи не кукају на злехуду судбину и ништа не траже. Не, почупајмо сав тај музички коров који у животу одржава полуписмени плебс, и оставимо само племениту музику у којој ужива просвећена интелигенција. Само, шта ако борба против шунда стварно успе, и једног дана осванемо у Србији без турбо-фолка? Ко би онда издржавао све те

прелепе балерине и хористкиње? Јер, руку на срце, све и да истребимо „Саре, Даре и Маре“, мало је вероватно да ће у сеоске кафане нахрупити народ да слуша Мокрањчеве руковети, чак и уз силиконе прелепих хористкиња.

Можда би од свега у овој причи још било најбоље када би поново опорезовали рокере. Док су били шунд, стварали су далеко квалитетнију музику. А када човек види како данас неки од њих покушавају да подгреју стару славу и ућаре који динар понижавајући се по разним Фармама – просто се запита колико су ти некадашњи комитети за шунд уопште и били у заблуди?